बॅरी. शेषराव वानखेडे कला ,वाणिज्य महाविद्यालय खापरखेडा.

विषय : - इतिहास, वर्ग:- बी. ए. द्वितीय (३ सेम)

प्रश्नसंच

दिर्घोत्तरी प्रश्न

प्रकरण १

१) बक्सरच्या लढाईची कारणे सांगा

२) बक्सरच्या लढाईने भारतातील इंग्रजी राज्याचा पाया पक्का झाला स्प्ष्ट करा.

प्रकरण २

१) लार्ड क्लाईव्हच्या दूहेरी शासनव्यवस्थेविषयी साधक बाधक चर्चा करा.

२) लॉड क्लाईव्हच्या कार्याचे मूल्यमापन करा.

३) लार्ड क्लाईव्हला भारतातील इंग्रजी साम्राज्याचा संस्थापक का मानण्यात यतो

प्रकरण ३

१) कॉर्नवॉलिसच्या कायमधारा पध्दतीवर एक निबंध लिहा.

प्रकरण ४

१) लार्ड वेलस्लीच्या तैनात फौजविषयी माहिती सांगून तिचे गूण दोष स्पष्ट करा

२) लार्ड वेलस्लीने मराठा राज्यावर कसे नियंत्रण प्रस्तापित केले ते सांगा.

३)वसईच्या तहाची कलमे सांगून इंग्रज- मराठा द्वितीय यूध्दाविषयी माहिती लिहा.

प्रकरण ५

१) लार्ड विलयम बेंटिकने भारतावर साहाणपणाने, सचोटिने व कल्याणकारी भावनेने राज्य केले चर्चा करा

२) लार्ड बेंटिकच्या सूधारणाबाबत साधक बाधक चर्चा करा

३) लार्ड बेंटिकच्या काळात भारतावरील पारतंत्र्याची बेडी अधिक जखडल्या गेली ...चर्चा करा .

प्रकरण ६

१) लार्ड डलहौसीच्या विलीनीकरण धोरणावर निबंध लिहा.

२) लार्ड डलहौसीच्या विलीनीकरणाचे स्वरूप विशद करा

३) लार्ड डलहौसीच्या विलीनिकरणाच्या सिंध्दांताचे परिणाम सांगा.

४ १८५७ चे स्वातंत्र्ययूध्द घडून येण्यास लार्ड डलहौसीचे विलीकरणाचे धोरण कितपत कारणीभूत ठरले ?चर्चा करा

प्रकरण ७

१) १८५७ च्या लढयास स्वातंत्र्ययूध्द म्हणावे काय?
२) १८५७ च्या स्वातंत्र्यसमराची कारणे व परिणाम स्पष्ट करा.
प्रकरण ८
१) १९ व्या शतकातील सामाजिक व धार्मिक चळवळींचा आढावा घ्या.
२) भारतातील प्रबोधनाची कारणे सांगून ब्राह्मो समाजावर निबंध लिहा.
३) प्रार्थना समाज व सत्यशोधक समाजाविषयी विस्तृत चर्चा करा.
४) आर्य समाजावर निबंध लिहा.
प्रकरण ९
१) १९ व्या शतकातील सामाजिक व धार्मिक सूधारणा चळवळीचा आढावा घ्या.
२) भारतातील प्रबोधनाची कारणे सांगून ब्राह्मो समाजावर निबंध लिहा.
३) प्रार्थना समाज व सत्यशोधक समाजाविषयी विस्तूत चर्चा .
४) आर्य समाजावर निबंध लिहा.
५) मंदिर प्रवेशासाठी देण्यात आलेल्या लढयाविषयी ताहिती लिहा.
६) सत्यशोधक समाजावर साधक -बाधक चर्चा करणारा निबंध लिहा.
७) मंदिर प्रवेशासाठी देण्यात आलेल्या लढययविषयी माहीती लिहा.
८) स्वातंत्र्यपूर्व काळात १९ व्या आणि २० व्या शतकात अस्पृश्यता निवारणासाठी देण्यात आलेल्या लढ्याविषयी माहिती लिहा.
प्रकरण १०
१) लॉर्ड लिटनच्या अंतर्गत धोरणाची साधक - बाधक चर्चा करून मूल्यमापन करा. किंवा लॉर्ड लिटनच्या कारकिर्दीवर प्रकास पाडणारा निबंध लिहा.
प्रकरण ११
१) लॉर्ड रिपनच्या कारकिर्दीचे मूल्यमापन करा.
२) लॉर्ड रिपनने केलेल्या सूधारणांचे वर्णन करून त्यांचे स्वरूप विशद करा.
३) भारतीयांनी मनापासून प्रेम केलेल्या लॉर्ड रिपन हा एकमेव व्हॉईरॉय ठरला त्याची कारणे ह्या.
प्रकरण १२
१) भारतीय राष्ट्रीय सभेच्या स्थापनेची (कॉंग्रेसच्या स्थापनेची) कारणे सांगा.
२) भारतीय राष्ट्रवादाला कोणती परिस्थिती कारण ठरली ते लिहा.

थोडक्यात उत्तरे लिहा.
प्रकरण १.

१) बक्सरच्या लढाईची कारणे सांगा

२) बक्सरच्या लढाईचे परिणाम सांगा

३) मीर कासीमच्या प्रशासकिय कायाविषयी माहिती लिहा दृ

४) इंग्रज -मीरकासीम यांच्यातील संबंधात बिघाड का झाला ? त्याविषयी माहिती लिहा.

५) इंग्रज -मिरकासीम संबंध स्पष्ट करा.

६) मीर कासीमवर टिपण लिहा.

७) मीर जाफरवर टिपण लिहा.

८) अलाबादच्या तहावर (१६ आगस्ट १७६५) टिपण लिहा.

९) मीरकासीम, शूजाउदौला, शहाआलम यांच्यात घडून आलेल्या यूतीविषयी माहिती लिहा.

प्रकरण २

१) लॉर्ड क्लाईव्हच्या आगमण प्रसंगीची बंगाल प्रांताची परिस्थिती स्पष्ट करा

२) दूहेरी शासन व्यवस्थेचे स्वरूप व रूपरेखा स्पष्ट करा.

३) दूहेरी शासन व्यवस्था लागू करण्यामागील लॉर्ड क्लाईव्हचे उध्दिष्ट स्पष्ट करा.

४) दूहरी शासनव्यवस्थ्चा कंपनीला कसा फायदां झाला.

५) दूहेरी शासन व्यवस्थेतील दोष स्पष्ट करा.

६) दूहेरी शासन व्यवस्थेचे परिणाम सांगा.

प्रकरण ३

१) कॉर्नवालिसच्या कायमधारा पध्दतीचे स्वरूप उदृिष्टे थोडक्यात सांगा.

२) कायमधारा पध्दतीचे फायदे सांगा.

३) कायमधारा पध्दतीचे दोष सांगा.

४) कॉर्नवालिसला जमिनमहसूल विषयक सूधारणा करण्याची आवश्यकता का वाटली?

प्रकरण ४

१) तैनात फौजेची वैशिष्ट सांगा.

२) तैनात फौजेचे स्वरूप स्पष्ट करा.

३) तैनात फौजेचे इंग्रजांना झालेले फायदे सांगा.

४) तैनात फौजेचे परिणाम सांगा.किंवा तैनात फौजेमूळे एतद्देशीयांचे कसे नूकसान झाले ते स्पष्ट करा.

५) तैनात फौजेला कोणकोणती राज्ये बळी पडली त्यासंबंधी माहिती लिहा.

६) तैनात फौजेचा संदर्भ देऊन म्हैसूरचे राज्य लॉर्ड वेलस्लीने इंग्रजांच्या कसे नियंत्रणा खाली आणले ते स्पष्ट करा.

७) ‘अवध वर तैनात फौज लादुद ते राज्य इंग्रज्यांच्या नियत्रणाखाली कसे आले ते स्पष्ट करा.

८) तैनात फौजेची मूख्य कलमी व अटी सांगा.

प्रकरण ५

१) लॉर्ड बेटिंकच्या आर्थिक सूधारणांविषयी माहिती लिहा.

२) लॉर्ड बेटिंकच्या सतीबंदी विषयक कायदाविषयक माहिती लिहा.

३) लॉर्ड बेटिंकने ठगांचा बदोबस्त कसा केला?

४) लॉर्ड बेंटिंकच्या सामाजिक सूधारणांविषयी माहिती लिहा.

५) लॉर्ड बेटिंकच्या प्रशासकिय सूधारणाविषयी माहिती लिहा.

६) लॉर्ड बेंटिंकच्या शिक्षण विषयक सूधारणांविषयी माहिती लिहा.

७) इ.स.१८३३ मध्ये पास करण्यात आलेल्या चार्टर ॲक्टरवर टिपणे लिहा.

९) लॉर्ड बेंटिंकच्या जमिन महसूल विषयक सूधारणावर टिपणे लिहा.

प्रकरण ६

१) लॉर्ड डलहौसीच्या विलिनीकरणाचे धोरण स्पष्ट करा .

२) द्वितीय इंग्रज - शीख यूध्दाविषयी माहिती लिहा.

३) द्वितीय इंग्रज - शीख यूध्दाची कारणे सांगा.

४) द्वितीय इंग्रज - शीख यूध्दाचे परिणाम सांगा.

५) इंग्रजांनी सिक्कीमवर आपला अधिकार कसा प्रस्थापित केला?

६) दूसऱ्या इंग्रज - ब्रही यूध्दाविषयी माहिती लिहा.

७) इंग्रजांनी ब्रह्मदेश कसा जिंकून घेतला?

८) डलहौसीच्या खालसा पध्दती विषयी माहिती लिहा.

९) दत्तक विधान नामंजूर करून डलहौसीने कोणती राज्ये खालसा केली, त्यासंबंधी माहिती लिहा.

१०) डलहौसीने अवध प्रांताचे कसे विलिनीकरण केले

११) डलहौसीने पदे आणि पेंशन्स रद्द करून कोणती राज्य ब्रिटिश साम्राज्यात विलीन केलीत?

१२) टिपणे लिहा.

१) राणी जिंदन २) राजा दलिपसिंह ३) छत्तरसिंह आणि शेरसिंह

४) मूलराज ५) भैरावालचा तह ६) सिक्कीमचे विलीनीकर ७) डलहौसीचे दत्तकविधान नामंजूर करणे.

८) साताऱ्याचे विलीनीकरण ९) झांशीचे विलीनीकरण १०) नागपूरचे विलीनीकरण ११) वऱ्हाडचे विलीनीकरण

१२) कर्नल स्लीमन १३) लॉरेंन्स बंधू १४) नबाब वाजीद अली १५) डलहौसीचे पदे रद्द करण्याचे धोरण

१६) मूगल बादशहा बहादूरशहा जफर

प्रकरन ७

१) १८५७ च्या स्वातंत्र्यलढाची राजकीय कारणे सांगा.

२) डलहौसीचे खालसा तत्त्व व पदे पेंन्शन्स रद्द करणे, या सूधारणा १८५७ च्या स्वातंत्र्यलढ्यास कितपत जबाबदार आहेत.?

३) १८५७च्या स्वातंत्र्यलढ्याची धार्मिक कारणे स्पष्ट करा.

४) इंग्रजांनी केलेल्या सामाजिक सूधारणा १८५७ च्या स्वातंत्र्यलढ्यास कसे कारण ठरल्या ?

५) इंग्रजांचे आर्थिक धोरण १८५७ च्या स्वातंत्र्यलढ्यास कसे कारण ठरले

६) इंग्रजाविंरूध्द सैनिकांमध्ये असंतोस निर्माण होण्याची कारणे सांगा

७) १८५७ च्या स्वातेंत्र्यलढ्याचे तात्कालीन कारण स्पष्ट करा.

८) खालील ठिकाणी झालेल्या स्वातंत्र्य लढ्याची हकीकत द्या.

१) मीरत २) दिल्ली ३) कानपूर ४) अवध ५) रोहिलखंड ६) बिहार ७) झांशी

९) खालील व्यक्तिवर टिपणे लिहा.

१)राणी लक्ष्मीबाई २) तात्या

३) कूंवरसिंह ४) बहादूरशहा जफर

५)रंगी बापूजी गूप्ते ६)मौलवी अहमदशहा

१०) १८५७ च्या स्वातंत्र्य लढयात भारतीयांच्या झालेल्या पराजयाची कारणे सांगा.

११) १८५७ च्या स्वातंत्र्य समराचे परिणाम सांगाा.

१२) १८५७ च्या स्वातंत्र्य संग्रामा विषयी विविध इतिहासकांराची मते स्पष्ट करा .

१३) १८५७ च्या स्वातंत्र्य समराला 'शिपायांचे बंड ' म्हणणे कितपत योग्य आहे.

१४) राणीच्या जाहीरणाम्याविषयी थोडक्यात माहिती लिहा.

१५) परकियांचे जू झूगारून देण्यासाठी करण्यात आलेला पहिला स्वातंत्र्य लढा या दूष्टीने या लढ्याचे महत्व सांगा.

१६) १८५७ च्या स्वातंत्र्य लढ्यातील स्त्रियांचा सहभाग स्पष्ट करा.

प्रकरण ८

१) भारतातील प्रबोधनाची कारणे सांगा.

२) राजा राममोहन रॉय यांच्यावर टिपणे लिहा.

३) ब्राह्मो समाजाची तत्वे व कार्य याविषयी माहिती लिहा.

४) केशवचंद्र सेनांवर टिपणे लिहा.

५) न्यायमूर्ती रानडे यांनी प्रार्थना समाज उभा करण्यात केलेले कार्य विषद करा.

६) स्वामी दयानंद सरस्वती यांवर टिपणे लिहा .

७) आर्य समाजाची मूख्य वैशिष्टये स्पष्ट करा.

८) स्वामी दयानंद सरस्वतींच्या कार्यावर टिपणे लिहा.

९) राजा राममोहन रॉय आणि न्यायमूती रानडे यांच्या कार्यातील साधर्म्य स्पष्ट करा.

१०) प्रार्थना समाजातील प्रमूख तत्वे सांगा.

११) प्रार्थना समाजाच्या स्थापनेची स्फूर्ती न्या. रानडे, डॉ. भांडारकर यांना कशी झाली ?

प्रकरण ९

१) माहात्मा जोतिराव फूले यांच्यावर टिपणे लिहा.

२) माहात्मा जोतिराव फूले यांच्या कार्याविषयी थोडक्यात माहिती लिहा.

३) नारायण गूरूवर टिपणे लिहा.

४) अस्पूश्यता निवारणामध्ये नारायण गूंरूनी केलेल्या कार्याविषयी माहिती लिहा.

५) वायकोम मंदिर सत्याग्रहाविषयी माहिती लिहा.

६) द्रविड कझगम या संस्थेविषयी माहिती लिहा.

७) स्वातंत्र्यवीर सावरकर यांनी मंदिर प्रवेश तसेच अस्पूश्यता निवारणासंबंधी केलेल्या कार्याविषयी माहिती लिहा.

८) महाराष्टात इ.स.पूर्वी अस्पूश्यता निवारणासंबंधी करण्यात आलेल्या कार्याविषयी माहिती लिहा.

९) महात्मा जोतिबा फूले यांनी अस्पूश्यता निवारणासंबंधी केलेल्या कार्याविषयी माहिती लिहा.

१०) सत्यशोधक समाजाचे स्वरूप स्पष्ट करा.

११) सत्यशोधक सदस्यत्व प्राप्त झाल्यावर सदस्यास कोणती प्रतिज्ञा घ्यावी लागे

१२) महर्षी शिंदे यांनी अस्पूश्यता निवारण्यासंबंधी माहिती लिहा.

१३) कर्मवीर भाऊराव पाटिल यांच्यावर टिपणे लिहा.

१४) राजर्षी   शाहू यांनी अस्पश्यता निवारणासंबंधी, केलेल्या कार्याविषयी माहिती लिहा दृ

१५) माहात्मा गांधी यांनी अस्पूश्यता निवारणासंबंधी केलेल्या कार्याविषयी माहिती लिहा.

१६) डां. आंबेडकर यांनी अस्पूश्यता निवारणा संबंधी केलेल्या कार्याविषयी माहिती लिहा.

१७) माहात्मा फूले यांच्यावर टिपण लिहा.

प्रकरण १०

१) इ.स. १८७६ मधील दूष्काळ व त्यावर लॉर्ड लिटनने केलेल्या उपाययोजनांविषयी माहिती लिहा.

२) लॉर्ड लिटनच्या आर्थिक धोरणाविषयी लिहा.

३) सर जॉन स्ट्रॅचीवर टिपणे लिहा.

४) लॉर्ड लिटनच्या आर्थिक विकेंद्रीकरण धोरणाविषयी माहिती लिहा.

५) लॉर्ड लिटनने मीठावर कर का लावला ?चर्चा करा

६) लॉर्ड लिटनच्या खूल्या व्यापार विषयक धोरणाविषयी माहिती लिहा.

७) लॉर्ड लिटनने इ.स.१८७७ मध्ये दिल्ली येथे दरबार का भरविला?चर्चा करा.

८) लॉर्ड लिटनच्या काळातील इ.स.१८७७ मधील देशी भाषिक वृत्तपत्र कायद्याविषयी माहिती लिहा.

९) स्टटयुटरी सिव्हिल सर्व्हिस कायद्याविषयी (इ.स.१८७९) माहिती लिहा.

१०) लिटनच्या काळात पास झालेल्या शस्त्रबंदी कायद्याविषयी (इ.स.१८७८)माहिती लिहा.

प्रकरण ११

१) इ.स.१८८१च्या फॅक्टरी ॲक्ट विषयी माहिती लिहा.

२) लॉर्ड रिपनच्या काळातील वृत्तपत्र स्वातंत्र्य कायदा (इ.स.१८८२)विषयी माहिती लिहा.

३) लॉर्ड रिपनच्या आर्थिक धोरणाविषयी माहिती लिहा.

४) लॉर्ड रिपनला 'स्थानिक स्वराज्य संस्थांचा जनक' का म्हणतात.

५) हंटर कमिशन विषयी माहिती लिहा.

६) लॉर्ड रिपनने केलेल्या शिक्षण विषयक सूधारणाविषयी माहिती लिहा.

७) लॉर्ड रिपलच्या न्यायालयीन सूधारणांवर टिपणे लिहा.

८) लॉर्ड रिपनने शस्त्रबंदी संबंधी उचलेल्या पावलांविषयी माहिती लिहा.

९) मूलगी सेवांविषयी लॉर्ड रिपनचे काय मत होते?

१०) देशी संस्थानांसंबंधी लॉर्ड रिपनने केलेल्या कार्याची चर्चा करा.

प्रकरण १२

१) पाश्चिमात्य शिक्षणाचा फायदा भारतीयांना कसा झाला?

२) पाश्चिमात्य शिक्षणाने उदयास आलेल्या नवशिक्षित वर्गाबद्दल माहिती द्या.

३) पाश्चिमात्य शिक्षणाने प्रभावित होऊन भारतीयांनी आपली प्रगती कशी केली ते लिहा.

४) भारतीयांनमध्ये राष्टवाद निर्माण करण्यासाठी वृत्तपत्रांनी कसा सिहांचा वाटा उचलला ते स्पष्ट करा.

५) ब्रिटिशांनी भारताचे कसे आर्थिक शोषण केले , त्याची साधक -बाधक चर्चा करा.

६) ब्रिटिश साम्राज्यवादांमूळे भारतीयांमध्ये राजकीय ऐक्य कसे स्थापन झाले ते लिहा.

७) भारतीयांमध्ये राष्टवाद निर्माण होण्यास लिटनचे अन्यायी अंतर्गत धोरण कसे कारण ठरले ते लिहा.

८) रिपनच्या काळातील 'इलबर्ट बिलाने ' राष्टवाद निर्मितीस कसा हातभार लावला ते सांगा.

९) ब्रिटिशांनी दळणवळणाच्या क्षेत्रात केलेल्या सूधारणा भारतामध्ये राष्टवाद निर्माण होण्यास कशा कारनिभूत ठरल्या ते लिहा .

१०) भारतीय राष्टीय सभेच्या (कॉंग्रसच्या) निर्मितीच्या आधी कार्यरत असलेल्या संघटनाविषयी माहिती लिहा.

११) टपणे लिहा.

१) महाराष्ट्रातील वृत्तपत्रांनी केलेली कामगगिरी २) प्रभाकर

३) इंदूप्रकास ४) केसरी ५) ड्रेन थिअरी(संपत्तीचा निचरा)

६) दादाभाई नौरोजी, ७)आद्यक्रांतिकारक-वासूदेव बळवंत फडके, ८) संथाल चळवळ ९) ब्रिटिश साम्राज्यवाद

एका वाक्यात उत्तरे लिहा.

प्रकरण १

१) मूंगेरच्या नढाईनंतर (इ.स.१७६३बंगालचा नबाब कोण बनला?

२) मीरकासीमने सैन्याचा पाठिंबा मिळविण्यासाठी सर्व प्रथम कोणते पाऊल उचलले?

३) इंग्रज मीरकासीम संबंधात बिघाड होण्याचे कोणतेही एक कारण सांगा.

४) मूगेरच्या लढाईत पाटणा येथे कोणाचा पराजय झाला?

५) पटना येथे पराजय झाल्यावर मीरकासीम कोणत्या राज्यात आश्रयास गेला?

६) बक्सरच्या लढाईच्या वेळी अवधचा शासक कोण होता?

७) इंग्रजाशी लढा देण्यासाठी कोणते तीन शासक एकत्रित आहेत?

८) अलाहाबादच्या तहाचे कोणतेही एक कलम सांगा.

९) बक्सरच्या लढाईचा कोणमाही एक परिणाम सांगा.

१०) बक्सरच्या लढाईने कंपनीला कोणत्या प्रातांची दिवाणी मिळाली?

प्रकरण २

१) बंगाल प्रांतातील दिवाणी वसूल करण्यासाठी लॉर्ड क्लाईव्हने कोणा दोन भारतीयांची नेमणूक केली? नावे सांगा.

२) लॉर्ड क्लाईव्हने निर्माण झालेला गोंधळ दूर करण्यासाठी जे निर्णय घेतले , त्यापैकी कोणताही एक निर्णय एका वाक्यात लिहा.

३) दूहेरी शासन व्यवस्थेचा कोणताही एक फायदा एका वाक्यात लिहा.

४) दूहेरी शासन व्यवस्थेचा काणताही एक दोष एका वाक्यात लिहा.

५) दूहेरी शासन व्यवस्थेचा कोणमाही एक परिणाम एका वाक्यात लिहा.

प्रकरण ३

१) सर जॉन शोअरला जमिनिची पाहणी करण्यासाठी व बंगालचा दौरा करण्याठी ज्या दोघानी मदत केली , त्यांची नावे सांगा.

२) जमीन महसूल योजने संबंधी इ.स.१७८९ मध्ये कोणी सर्वप्रथम एक प्रपत्र तयार केले?

३) कायमधारा पध्दतीचा कोणताही एक फायदा सांगा.

४) कायमधारा पध्दतीचा कोणताही एक दोष लिहा.

५) कायमधारा पध्दती कोणकोणत्या प्रांतांत लागू करण्यात आली?

६) कायमधारा पध्दतीत जमीरदार वर्ग शेतकऱ्यांवर अन्याय करण्याची भिती असल्याने जमीरदार वर्गावर घालण्यात आलेल्या बंधनापैकी कोणतेही एक बंधन सांगा.

प्रकरण ४

१) लॉर्ड वेलस्लीपे भारतात इंग्रजी शासन मजबूत व्हावे म्हणून कोणती पध्दती लागू केली ?

२) तैनात फौजेचे मूख्य उद्दीष्ट सांगा.

३) तैनात फौज स्वीकारणाऱ्या राज्यावर काही अटी घालण्यात येते .त्यापैकी एक अट एका वाक्यात लिहा

४) लॉर्ड वेलस्लीने तैनात फौजेचा अवलंब करून कोणकोणती राज्ये ब्रिटिश अधिपत्याखाली आणली ?

५) बाजीराव व्दितीयने कोणत्या तहाद्वारे इग्रजांनी तैनात फौज स्वीकारली?

६) वसईच्या तहाचे (इ.स.१८०२)कोणतेही एक कलम सागा.

७) नागपूरकर भोसल्यांनी इंग्रजांशी केलेल्या देवगावच्या तहाचे कोणतेही एक कलम सांगा.

८) दौलतराव शिंदेने इंग्रजांशी केलेल्या सूर्जी - अंजनगाव तहाचे एक कलम सांगा.

९) इ.स.१८०१ मध्ये अवधने लखनौ करारन्वे इंग्रजांनी तैनात फौज स्वीकारली ; त्यावेळी तेथे असलेल्या नबाबाचे नाव सांगा.

प्रकरण ५

१) लॉर्ड बेंटिकने सैनिकी व मूलगी दान्ही प्रकारच्या कर्मचाऱ्याचे भत्ते कमी का केले ?

२) लॉर्ड बेटिंकने ठंगाचा बंदाबस्त कसा केला ?

३) ठंगाचा बंदोबस्त करण्याची कामगिरी लॉर्ड बेटिंकने कोणावर सोपविली?

४) लॉर्ड बेंटिंकने भारतीयांना नोकरीत प्रवेश का दिला ?

५) सतीबंदी कायदा पास करण्यासाठी लॉर्ड बेंटिकला कोणत्या भारतीय समाज सूधारकाचा पांठिबा मिळाला?

६) लॉर्ड बेंटिकने गूलाम प्रथेचा शेवट करणारा कायदा कोणत्या वर्षी पास झाला?

७) नरबळी प्रथा रद्द करणाऱ्या गव्हर्नर जनरलने पास केला?

८) बालहत्या रद्द करणारा गव्हरर्नर जनरलचे नाव सागा.

९) न्यायालयात फार्सी भाषेऐवजी देशी भाषांचा वापर करण्यास परवानगी देणाऱ्या गव्हर्नरचे नाव सांगा.

१०) आग्रा येथे सूप्रीम कोर्ट काणी स्थापन केले?

११) भारतात आधूनिक शिक्षणाचा पाया घालण्यांचे तसेच प्रचार करण्याचे श्रेय कोणत्या गव्हर्नर जनरलला देण्यात येते ?

प्रकरण ६

१) डलहौसीने ब्रिटिशांचा साम्राज्यविस्तार करण्यासाठी कोणते धोरण अवलंबिले ?

२) गव्हर्नर जनरल म्हणून कोणत्या वर्षी भारतात आला?

३) भारतीय राज्याचे ब्रिंटिश साम्राज्यात कवलिनीकरण करतांना डलहौसी होणत्या वार मार्गाचा अवलंब केला?

४) ब्रिटिश रेसिटेंड लॉरेंसने राजीनामा दिल्यावर त्याच्या जागी पंजाबचा रेसिडेंट कोण बनला?

५) मूलराजने राजीनामा दिल्यावर मूलतानच्या सूभेदार पदावर इंग्रज रेसिडेंट क्यूरीने कोणाची नियूक्ती केली ?

६) इंग्रज रेसिडेंट लॉरेंसने क्यूरी ह्याने खान सिंहा बरोबर मूलतानामध्ये पाठविलेल्या दोन इंग्रज अधिकाऱ्याची नावे सांगा.

७) शिखानी मूलतानामध्श्रे बंड पूकारल्यावर त्यासंबंधी इंग्रजांनी कोणास जबाबदार धरले ?

८) मूलतानमधील बंड अधिकाअधिक पसरावे असे ब्रिटिशाना का वाटत असे?

९) मूलतानामधील बंडाचा बिमोड करण्यासाठी लाहोर दरबारातर्फे कोणास पाठविण्यात आले?

१०) मूलतानामधील शिखांचे बंड पंजाबमध्ये कोणकोणत्या प्रदेशात पसरले ?

११) पंजाबमधील बंड तीव्र झाल्यावर त्यासाठी लाहोर दरबारा तर्फे कोणास पांठविण्यात आले?

१२) इंग्रजांनी   राणीजिंदला पंजाब मधून हद्दपार का केले?

१३) पंजाब मधील हजारा प्राताचा सूभेदार कोण होता.

१४) छत्तर सिहाच्या मूलीचा विवाह कोणाशी ठरला होता?

१५) हजारा प्राताचा सूभेदार छत्तर सिंह ब्रिटिशाच्या विरोधात जाण्याचे कोणतेही एक कारण सांगा.

प्रकरण ८

१) राजा राममोहन रॅाय यांनी कोणती कूप्रथा कायदयाने बंद होण्यासाठी लाड्र बेटिंगला साथ दिली ?

२) सती प्रथा बंद होण्यासाठी राजा राम मोहनरॅाय वर कोणत्या घटनेचा प्रभाव पडला?

३) राजा राम मोहनरॅाय यांनी कोणते वृत्तपत्र सूरू केले?

४) समाजाचे कोणतेही एक तत्व एका वाक्यात लिहा.

५) इ.स.१८४३ मध्ये ब्राह्यो समाजात 'ब्रह्यशपथ 'घेण्याची पध्दत कोणी चालू केली ?

६) इ.स.१८६५मध्ये ब्राह्यो समाजात जे दोन गट पडले ,ते कोणत्या नावाने ओळखल्या जात होते ?

७) 'साधारण ब्राह्यो ' समाजाचे संस्थापक कोण होते?

९) केशवचंद्र सेपापी प्रयत्न केल्यामूळे मद्रास व महाराष्टात कोणत्या संस्था निर्माण झाल्या ?

१०) केशवचंद्र सेन मूळ ब्राह्यो समाजापासून अलग झाल्यावर त्यांनी जी संस्था स्थापन केली ,तिचे नाव सांगा.

११) केशवचंद्र सेनाच्या अल्पवयीन मूलीचा विवाह कोणाशी झाला होता?

१२) सेन संस्थेतून बाहेर पडल्यावर त्याच्या शिष्यानी कोणती संस्था स्थापन केली.

प्रकरण ९

१) महात्मा जोतिबा फूले यांनी आपल्या विचारांचा प्रचार करण्यासाठी २४ सप्टे.१८७३ राजी कोणत्या शहरात सभेचे आयोजन केले होते ?

२) २४ सप्टेबर १८७३ राजी पुण्यात झालेल्या सत्यशोधक समाजाच्या सभेत महात्मा जोतिबांनी हा समाज स्थापन करण्याचा कोणता मूख्य उद्देश सागितला.

३ समाज सूधारणेसाठी जातीबंधने तोडून महात्मा जातिबांना कोणत्या तत्त्वावर आधारित समाजरचना हवी होती ?किंवा सत्यशोधक समाजाचे मूख्य तत्त्व सांगा.

४) सर्वप्रथम मूलींसाठी शाळा काढणाऱ्या भारतीयांचे नाव सांगा.

५) महात्मा जोतिबांनी पहिली मूलीनची शाळा कूठे स्थापन केली ?

६) महात्मा जोतिबांनी अस्पूश्यानसाठी कोणत्या शहरात शाळा सूरू केली ?

७) शाळा चालविण्यासाठी दक्षिणा प्राईज फंडातून महात्मा जोतिबांनीकिती रूप्ये मिळत?

८) महात्मा जोतिबांनी ‘‘छ. शिवाजी राजे भोसले यांचा पोवाडा '' कोणत्या वर्षी प्रसिध्द केला?

९) जोतीबांना ‘महात्मा' ही पदवी कोणी केली ?

१०) ‘सार्वजनिक सत्यर्धम ' हा ग्रंथ कोणी लिहला?

११) इंग्रजांनी पंजाब जिंकल्यावर गूरूद्वाराच्या व्यवस्थापनेचे अधिकार कोणास मिळाले होते ?

१२) ‘शिरोमणी गूरूद्वारा प्रबंणक समितीची ' स्थापना कोणत्या वर्षी करण्यात आली?

१३) ‘शिरोमणी अकाली दला' ची स्थापना कां करण्यात आली?

१४) अकाली चळवळीचे कोणतेही एक महत्व एका वाक्यात लिहा.

१५) अकाली चळवळीचा कोणताही एक परिणाम एका वाक्यात लिहा.

१६) वायकोम येथील मेदिरात प्रवेश करण्यासाठी ३० मार्च १९२४ रोजी कोणाच्या नेतृत्वात मिरवणूक निघाली?

प्रकरण १०

१) दुष्काळावर मात करण्यासाठी लॉर्ड लिटनने कोणाच्या अध्यक्षतेखाली एक समिती नेमली होती ?

२) स्ट्रॅची समितिने सूचविलेल्या शिफारसी पैकी कोणतेही एक सिपारस सांगा.

३) लॉर्ड लिटनला खूल्या व्यापाराचे राबविण्याची गरज का वाटली?एका वाक्यात लिहा.

४) लॉर्ड लिटनच्या काळात इ.स.१८७७ मध्ये अलीगड येथे कोणते कॉलेज स्थापन झाले होते?

५) लॉर्ड लिटनच्या काळात दिल्ली दरबारात राणीला कोणता किताब देऊन सन्मानित करण्यात आले होते?

६) लॉर्ड लिटनच्या काळात भरविण्यात आलेल्या दिल्ली दरबाराचा कोणताही एक परिणाम एका वाक्यात लिहा.

प्रकरण ११

१) लॉर्ड रिपनने जमिन महसूलाच्या उत्पन्नाच्या बाबतीत कोणते तीन विभाग केलेत ?

२) स्थानिक स्वराज्य संस्था कायद्यातील एक कलम सांगा.

३) स्थानिक स्वराज्य संस्था कायद्याचा कोणताही एक परिणाम सांगा.

४) हंटर कमिशनने सादर केलेल्या अहवालातील कोणतीही एक शिफारस सांगा.

५) भारतात औद्योगिक व व्यापारी प्रशिक्षण देण्यात यावे अशी शिफारस कोणत्या कमिशनने केली होती ?

६) पंजाब व अलाहाबाद येथे नव्याने विद्यापिठे कोणत्या गव्हर्नर जनरलच्या काळात झाली ?

प्रकरण १२

१) राष्ट्रवादाच्या उदयाचे कोणतेही एक कारण एका वाक्यात लिहा.

२) इंग्रजी भाषेच्या शिक्षणाचा भारतीयाना कसा फायदा झाला? कोणताही एक फायदा झाला ?कोणताही एक फायदा एका ओळीत लिहा.

३) बंगालध्ये इंग्रजी शिक्षणाचा पाया घालणाऱ्या ख्रिश्चन मिशनऱ्याचे नाव सांगा

४) इ.स.१७८४मध्ये कलकत्यात कोणत्या संस्थेची स्थापना झाली?

५) वैज्ञानिक शिक्षणात भारतीयांची प्रगती व्हावी म्हणून इ.स.१८७६ मध्ये महेंद्रलाल सरकार यांनी कोणती संस्था स्थापन केली?

६) जगदीशचंद्र बोस यांनी कोणता शोध लावला?

योग्य पर्याय निवडा.

प्रकरण १

१) बक्सरचे यूध्द झाले..............

अ) इ.स.१७६१ ब) इ.स.१७६२ क) इ.स. १७६३ ड) इ.स.१७६४

२) प्लासीच्या लढाईनंतर बंगालचा नबाब............बनला.

अ) मीरजाफर ब) मीरकासीम क) सिराजुद्दौला ड) मिरान

३) मीरजाफरने आपली राजधानी ....हि बनवली.

अ) मूर्शिदाबाद ब) मंगेर क) कलकत्ता ड) चंद्रनगर

४) इंग्रजानी मीरजाफर याला पदच्चूत करून.......याला बंगालमध्ये नबाबपद दिले.

अ) सिराजउद्दौला ब) मीरकासीम क) मिरान ड) अलवर्दिखान

५) मुंग्रजांनी लढाई..............या दोघांत झाली.

अ) इंग्रज-मीरकासीम   ब) इंग्रज-मीरजाफर   क) मीरकासीम-मीरजाफर ड) इंग्रज व अवधवा नबाब

६) बक्सरचे युद्ध .... तहाने संपुष्टात आले.

अ) मुंगेरच्या   ब) पटनाच्या   क) अलाहाबाच्या   ड) वरील पैकी एकही बरोबर नाही

प्रकरण २

१) क्लाईव्ह कलकत्याचा गव्हरर्नर म्हणून आला........

अ) मे १७६५   ब) मे १७६४   क) इ.स.१७५७   ड)इ.स.१७६०

२) क्लाईव्हची शासनव्यवस्था.........नावाने प्रसिध्द आहे

अ) कायमधारा पध्दती ब) दूहेरी शासनव्यवस्था

क) तैनात पध्दती ड) वरिल पैकी एकही पर्याय बरोबर नाही

३) दूहेरी शासन व्यवस्थेमूळे कंपनी ....संस्था बनली.

अ) व्यापारी संस्था ब) राजकिय संस्था क) इंग्रजी -अधिकाऱ्याची संस्था, ड) इंग्रज-कर्मचाऱ्यांची संस्था

४) दूहेरी शासन व्यवस्थेत.............सहभाग घेण्यात आला

अ) इंग्रज अधिकाऱ्यांचा ब) भारतीय कर्मचाऱ्यांचा क) परकीय सत्तांचा ड) कंपनीच्या कर्मचाऱ्यांचा

५) दुहेरी शासन व्यवस्थेपासून कंपनीची सुटका झाली ....

अ) परकीयांच्या विरोधापासून ब) दिल्लीच्या बादशहापासून

क) व्यापारापासून ड) वरीलपैकी एकही पर्याय बरोबर नाही

६) दुहेरी शासन व्यवस्था लागू करणारा गव्हर्नर ....

अ) लॉर्ड क्लाईव्ह ब) लॉर्ड कॉर्नवॉलिस क) लॉर्ड बेंटिंक ड) लॉर्ड वेलस्ती

प्रकरण ३.

१) दुहेरी शासनव्यवस्था रद्द करणारा गव्हर्नर ....

अ) लॉर्ड कॉर्नवॉलिस ब) लॉर्ड क्लाईव्ह क) लॉर्ड बेंटिक ड) लॉर्ड डलहौसी

२) खालील महसूल व्यवस्था ब्रिटिश शासन काळात लागू नव्हती ....

अ) रयतवारी पद्धती ब) महलवारी पद्धती क) कायमधारा पद्धती ड) दरसाल पद्धती

३) कायमधारा पद्धती लागू करण्याच्या कामात लॉर्ड कॉर्नवॉलिसला..........याची मदत झाली.

अ) सर जॉर्न शोअर ब) राजा सिताबराय क) महंमद रेजाखान ड) लॉर्ड क्लाईव्ह

४) कायमधाऱ्याची योजना .... या दिवशी लागू करण्यात आली.

अ) २२ मार्च १८९३ ब) २३ मार्च १७९३ क) २२ मार्च १७९२ ड) २३ मार्च १७९२

प्रकरण ४.

१) लॉर्ड वेलस्लीने कुशासन तसेच अल्पायू शासन असल्यावयरून काही राज्यांना इंग्रजी साम्राज्यात विलीन केले होते. खालील राज्यांपैकी कोणते राज्य त्या राज्यांपैकी नव्हते.

अ) कर्नाटक ब) झांशी क) सूरत ड) अवध

२) तैनात फौजेचे मुख्य उद्दिष्ट.............

अ) फ्रेंचाचा बिमोड करणे

ब) पोर्तुगीजांना भारतातून हाकलून देणे.

क) भारतातून डचांचा निःपात करणे

ड) भारतात ईस्ट इंडिया कंपनीचा राज्यविस्तार करणे व तिला सर्वाधिक सामर्थ्यशाली बनविणे

३) तैनात फौजेचा अवलंब करून ब्रिटिशांनी भारतीय राज्ये आपल्या अंमलाखाली आणली. खालील राज्यांपैकी कोणज्या राज्यांवर तैनात फौजेचा वापर करण्यात आला नव्हता.

अ) निजाम-अवध-म्हैसूर ब) म्हैसूर-कर्नाटक-सूरत क) सूरत-तंजावर-मराठे
ड) झांशी-राजपुताना- बुंदेलखड

४) इ. स. १८०२ मध्ये वसईचा तह झाला........

अ) मराठे व इंग्रज ब) झांशी व इंग्रज क) म्हैसूर व इंग्रज ड) अवध व इंग्रज

५) देवगावचा तह झाला ....

अ) नागपूरकर भोंसले व शिंदे ब) नागपूरकर भोंसले व इंग्रज क) दौलतराव शिंदे व इंग्रज ड) बाजीराव दुसरा व इंग्रज

६) सुर्जी - अंजनगावचा तह झाला ....

अ) दौलतराव शिंदे व इंग्रज ब) नागपुरकर भोंसले व इंग्रज क) नागपुरकर भोंसले व इंग्रज
ड) बाजीराव दुसरा व दौलतराव शिंदे

७) लॉर्ड वेलस्लीने कर्नाटकावर तैनात फौज लादल्यावर ....यास तेथील नबाब नेमले.

अ) उमदा-तुल-उमरा ब) अली हूसैन क) अझीमुल्लाह ड) वरील पैकी एकही पर्याय बरोबर नाही.

८) लॉर्ड वेलस्लीने म्हैसूरवर तैनात फौज लादल्यावर .... याला तेथील नबाब केले.

अ) कृष्णराव वोडियर ब) टिपुचा दिवाण पूर्णय्या क) निजाम ड) वरील पैकी एकही पर्याय बरोबर नाही.

प्रकरण ५.

१) लॉर्ड बेंटिंकने कायद्याच्या आधारे कुप्रथा नष्ट करणाचा प्रयत्न केला. खालील सामाजिक कुप्रथांपैकी कोणत्या कुप्रथेसाठी त्याने कायदा केला नाही......

अ) सतीप्रथा ब) बालहत्या क) मनुष्यबळी ड) विधवा पुनर्विवाह

२) भारतात शिक्षणाचे माध्यम म्हणून इंग्रजी भाषा स्वीकारण्यात आली.........

अ) इ.स. १९३५ ब) इ.स. १९३६ क) इ.स. १९३७ ड) इ.स. १९३८

३) ....या गव्हर्नर जनरलने इ.स.१९३५ मध्ये वृत्तपत्रांवरील निर्बंध काढून टाकले.

अ) लॉर्ड कॉर्नवॉलिस ब) लॉर्ड रिपन क) लॉर्ड विल्यम बेंटिंक ड) लॉर्ड कर्झन

४) लॉर्ड बेंटिंकने कर्मचाऱ्यांच्या वेतनात कपात केली. कारण........

अ) कंपनीच्या उत्पन्नाचा फार मोठा भाग त्यांच्या वेतनावर खर्च होई.

ब) शासनात सुसुत्रता आणण्यासाठी

क) कर्मचारी वर्गात शिस्त निर्माण करण्यासाठी

ड) कर्मचारी वर्ग कंपनीच्या अधिकाऱ्यांच्या विरोधात गेला होता.

५) लॉर्ड बेंटिकने शासनात भारतीयांची नियुक्ती केली. कारण....

अ) लॉर्ड बेंटिंकला भारतीयांचा विश्वास संपादन करावयाचा होता.

ब) लॉर्ड बेंटिकला खर्चामध्ये काटकसर करावयाची होती.

क) लॉर्ड बेंटिकला भारतीयांना शासनविषयक अनुभव प्रदान करून द्यावयाचे होते

ड) भारतीयांमध्ये ब्रिटिशांबाबत असंतोष निर्माण झाला होता.

६) ....या गव्हर्नर जनरलने अफूच्या निर्यातीवर नियंत्रण ठेवले.

अ) लॉर्ड बेंटिंक ब) लॉर्ड क्लाईव्ह क) लॉर्ड वेलस्ली ड) डलहौसी

७) ....या गव्हर्नर जनरलने देणगी दाखल देण्यात आलेली जमीन काढून घेतली.

अ) लॉर्ड क्लाईव्ह ब) लॉर्ड वेलस्ली क) लॉर्ड बेंटिंक ड) लॉर्ड डलहौसी

८) इ.स.१८३५ मध्ये वृत्तपत्रावरील निर्बंध्ध काढून टाकणारा गव्हर्नर जनरल ....

अ) लॉर्ड डलहौसी ब) लॉर्ड रिपन क) लॉर्ड लिटन ड) लॉर्ड बेंटिंक

९) लॉर्ड बेंटिंकने जमीन-महसूल विषयक लागू केलेली सुधारणा ...... या नावाने ओळखली जाते.

अ) कायमधारा पद्धती ब) रतयवारी पद्धती क) महालवारी पद्धतील ड) तालुकदारी पद्धती

१०) .... या गव्हर्नर जनरलने ज्यूरी पद्धती सुरू केली.

अ) लॉर्ड कॉर्नवॉलिस ब) लॉर्ड बेंटिक क) लॉर्ड डलहौसी ड) लॉर्डरिपन

११) इंग्रजी माध्यमातून शिक्षणास प्रारंभ करणारा गव्हर्नर ....

अ) लॉर्ड डलहौसी ब) लॉर्ड रिपन क) लॉर्ड बेंटिंक ड) लॉर्ड कॉर्नवॉलिस

प्रकरण ६.

१) इंग्रज-शीख दुसरे युद्ध .... याच्या काळात आहे.

अ) लॉर्ड एलनबरो ब) लॉर्ड हार्डिंग्ज क) लॉर्ड डलहौसी ड) वरील पैकी एकही पर्याय बरोबर नाही

२) डलहौसीच्या काळात मुल्तान प्रांताचा सुभेदार .... हा होता.

अ) मूलराज ब) सावंतमल क) छत्तरसिंह ड) शेरसिंह

३) मुल्तानचा सुभेदार झाल्यावर डलहौसीने मुल्तानकडे .... मागितले.

अ) २० लाख रू. ब) ३० लाख रू क) २५ लाख रू. ड) १९ लाख रू

४) .... या पंजाबच्या रेसिडेंटने मूलराजचा राजीनामा स्वीकारला.

अ) जॉन लॅरेन्स ब) हेन्री लॅरेन्स   क) क्यूरी ड) वरील पैकी एकही बरोबर नाही

५) २२ नोव्हे. १८४८ रोजी .... युद्ध झाले.

अ) रामनगरचे ब) चिलियनवाला क) तोफांचे ड) वरील पैकी एकही बरोबर नाही

६) चिलियनवाला युद्ध .... या दिवशी झाले.

अ) १३ जाने १८४९ ब) १३ जाने १८४८ क) १३ फेब्रु १८४९ ड) १३ फेब्रु १९४८

७) २२ जाने १८४९ रोजी इंग्रजांच्या ताब्यात आले.......

अ) लाहोर ब) मुल्तान क) हजारा ड) रामनगर

८) १२ मार्च १८४९ रोजी .... यांनी इंग्रजांसमोर   शरणागती पत्करली.

अ) शेरसिंह व मूलराज   ब) मूलराज व छत्तरसिंह

क) राजा दलिपसिंह व राणी जिंदन ड)   शेरसिंह व छत्तरसिंह

९) .... रोजी डलहौसीने पंजाबचे इंग्रजी साम्राज्यात विलीनीकरण केले.

अ) २७ मार्च १८४९ ब) २८मार्च १८४९ क) २९ मार्च १८४९ ड) ३० मार्च १८४९

१०) इंग्रज-शीख द्वितीय युद्ध .... या तहाने संपुष्टात आले.

अ) भैरोवालचा तह ब) लाहोरचा तह क) मुल्तानचा तह ड) एकही पर्याय बरोबर नाही.

प्रकरण ७.

१) भारतीय सैनिकांना परदेशात पाठविण्यासंबंधी कायदा १८५६ मध्ये पास करण्यात आला. तो ... .

अ) चार्टर ॲक्ट ब) सर्विस इंटेलिजन्स ॲक्ट क) स्टॅट्युटरी सिव्हिल सर्व्हिस ॲक्ट ड) वरीलपैकी एकही नाही

२) इंग्रज सैन्याधिकारी सर ह्यू रोज याने 'स्वावंत्र्य लढ्याच्या काळात सर्वात पराक्रमी नेता' असे कोणास म्हटले होते?

अ) कुंवरसिंह ब) तात्या टोपे क) राणी लक्ष्मीबाई   ड) नानासाहेब पेशवे

३) १८५७ च्या स्वातंत्र्यसमराचे तात्कालिक कारण होते..............

अ) भारतीय सैनिकांना परदेशी पाठविणे ब) भारतीयांना इंग्रजी माध्यमातून शिक्षण देणे.

क) हिंदू धर्माविरूद्ध प्रचार करणे ड) चरबीयुक्त काडतुसे

४) मंगल पांडेने २९ मार्च १८५६ रोजी ज्या इंग्रज अधिकाऱ्यावर गोळी झाडली त्याचे नाव ....

अ) मेजर हडसन ब) कर्नल होलर क) ब्रिगेडियर विल्सन ड) जनरल बर्नार्ड

५) क्रांतीकारकांनी सैन्यात जागृती करण्यासाठी .... या निशाणांचा उपयोग केला.

अ) लढ्याांचा उपयोग ब) तरवारीचा वापर करणे

क) भाकरी व कमलपुष्प ड) नेमबाजीचे शिक्षण देणे.

६) क्रांतिकारकांनी संपूर्ण देशात एकदम उठाव करण्यासाठी दिवस ठरविला.

अ) २८ मे १८५७ ब) २९ मे १८५७ क) ३० मे १८५७ ड) ३१ मे १८५७

७) मीरत येथील छावणीतील सैनिकांनी काडतुसे वापरण्यास नकार दिला आणि स्वातंत्र्य युद्धाला प्रारंभ झाला, तो दिवस-

अ) ९ मे १८५७ ब) १० मे १८५७ क) ११ मे १८५७ ड) १२ मे १८५७

८) १८५७ च्या स्वातंत्र्यसमराच्या वेळी दिल्ली येथील बादशहा -

अ) महमदशहा ब) बहादुरशहा जफर क) शहाअलम ड) जहांदरशहा

९) डलहौसीने दत्तक विधानाचा आधार घेऊन अनेक भारतीय राज्ये ब्रिटिश साम्राज्यात विलीन केलीत. खालील दिलेल्या राज्यापैकी दत्तक विधानाचा आधार न घेता ब्रिटिश साम्रज्यात विलीन केलेले राज्य निवडा.

१०) अवधचा शेवटचा नबाब -

अ) सादर अली ब) वाजिद अलीशाह क) नासिरूद्दीन नासिरूद्दौला

११) ईस्ट इंडिया कंपनीच्या हातातील शासन संपुष्टात आले.

अ) राणी व्हिक्टोरियाच्या घोषणेने ब) १८५८ रोजी ब्रिटिश पालमिंटने पारित केलेल्या कायद्याद्वारे

क) वरीलपैकी दोन्ही बरोबर ड) वरील दोन्ही चूक

प्रकरण ८.

१) सर्व धर्माचा अभ्यास केल्यावर राजा राममोहन रॉय यांचा .... या सिद्धांतावर विश्वास बसला.

अ) द्वैतवाद ब) अद्वैतवाद क) विशिष्टद्वैतवाद ड) ड) बहुदेववाद

२) कलकत्ता येथील हिंदू कॉलेजची स्थापना करण्यात ...... यांनी मेहनत घेतली.

अ) स्वामी दयानंद सरस्वती ब) केशवचंद्र सेन क) देवेन्द्रनाथ टागोर ड) राजा राममोहन रॉय

३) ब्राह्मो समाजाची स्थापना ....या वर्षी झाली.

अ) इ.स.१८२६ ब) इ.स. १८२७ क) इ.स. १८२८ ड) इ.स.१८२९

४) राजा राममोहन रॉय यांच्या मृत्यू नंतर ब्राह्मो समाजाचे नेतृत्व ....यांनी केले.

अ) देवेन्द्रनाथ टागोर ब) केशवचंद्र सेन क) राजनारायण बोस ड) वरील पैकी कोणीनी नाही

५) ब्राह्मो समाजाने ....याला विरोध केला.

अ) मूर्तिपूजा ब) बहूदेवतावाद क) दोन्ही बरोबर आहे ड) दोन्ही चूक आहे

६) देवेन्द्रनाथ टागोरांनी .... स्थापन केली.

अ) तत्वबोधिनी सभा ब) सार्वजनिक सभा क) आत्मीय सभा ड) वरीलपैकी एकही बरोबर नाही

७) आध्यात्मिक शिक्षणाने विभूि ात असलेले केशवचंद्र सेन ब्राह्मो समाजात ....यावर्षी सामील झाले.

अ) इ.स.१८५७ ब) इ.स.१८५९ क) इ.स.१८५८ ड) इ.स. १८६०

८) ब्राह्मो समाजाच्या संघटनेसाठी देवेंद्रनाथ टागोरांनी ....स्थापन केली.

अ) साप्ताहिक सभा ब) मासिक सभा क) वार्षिक सभा ड) सार्वजनिक सभा

९) इ.स. १८६४ मध्ये ब्राह्मो समाजची एक 'वेद समाज' ही शाखा ......येथे उघडण्यात आली.

अ) मद्रास ब) मुंबई क) कलकत्ता ड) पुणे

१०) केशवचंद्र सेनांवर .... या धर्माचा प्रभाव होता.

अ) हिंदू धर्म ब) ख्रिश्चन धर्म क) इस्लाम धर्म ड) बुद्ध धर्म

११) ३० डिंसे.१८६६ रोजी डॉ. आत्माराम पांडुरंग तर्खडकर यांनी ...... स्थापन केला/ केली.

प्रकरण ९.

१) सत्यशोधक समाजाची स्थापना ...... यांनी केली.

अ) कर्मवीर विठ्ठलराव शिंदे ब) राजर्षी शाहू

क) महात्मा जोतीराव फुले ड) डॉ. आंबेडकर

२) ३ जुलै १८४८ रोजी महात्मा जोतीराव फुले यांनी पुण्यात ....येथे पहिली मुलींची शाळा सुरू केली.

अ) भिडे यांचा वाडा ब) धनकवडी क) स्वतःच्या घरी ड) शारदाश्रम

३) आधुनिक काळात महाराष्ट्रातील सार्वजनिक कार्यासाठी घराबरोबर पडणारी पहिली स्त्री.

अ) पंडिता रमाबाई ब) रमाबाई रानडे क) डॉ. आनंदी गोपाळ जोशी ड) सावित्रीबाई फुले

४) इ.स.१८५१ मध्ये पुण्यात .... यांनी अस्पृश्यांसाठी पहिली शाळा सुरू केली.

अ) राजर्षी शाहू, ब) कर्मवीर विठ्ठल रामजी शिंदे क) महात्मा जोतीराव फुले ड) अण्णाभाऊ साठे

५) आपल्या घरातील पाण्याचा हौद इ.स.१८६८ मध्ये .... यांनी अस्पृश्यांसाठी खुला करून दिला.

अ) महात्मा जोतीराव फुले ब) डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर

क) राजर्षी शाहू ड) महर्षी धोंडोपंत कर्वे

६) स्वतःच्या घरात इ.स. १८६४ मध्ये ....यांनी अनाथ बालकाश्रम काढला.

अ) महर्षी धोंडो कर्वे ब) पंडिता रमाबाई क) महात्मा जोतीराव फुले ड) राजर्षी शाहू

७) महात्मा जोतीराव फुले यांनी स्वतःच्या घरात अनाथालय काढले..........

अ) इ.स. १८६१ ब) इ.स.१८६२ क) इ.स. १८६३ ड) इ.स. १८६४

८) सत्यशोधक समाजाची स्थापना करण्यात आली.......

अ) २१ ऑक्टो १८७३ ब) २४ सप्टे १८७३ क) २४ सप्टे १८७४ ड) २३ सप्टे १८७३

९) .... हे पुस्तक महात्मा जोतीराव फुले यांनी लिहिले नाही.

अ) गुलामगिरी ब) शेतकऱ्यांचा आसूड क) ब्राह्मणांचे ड) जातींचा उच्छेद

१०) 'महात्मा' ही पदवी जोतीराव फुलेंना दिली ....

अ) मुंबईच्या नागरिकांनी ब) महाड येथील नागरिकांनी

क) पुण्याच्या नागरिकांनी ड) धनकवडी येथील नागरिकांनी

११) महात्मा फुले पुणे नगरपालिकेचे सभासद होते .....

अ) इ.स. १८७६-८२ ब) इ.स.१८७७-८३ क) इ.स.१८७८-८४ ड) इ.स.१८७९-८५

१२) महात्मा फुले यांनी दारूबंदी संबंधी पाऊल उचलले.......

अ) इ.स.१८७९ ब) इ.स.१८८० क) इ.स.१८८१ ड) इ.स.१८८२

प्रकरण १०.

१) लॉर्ड लिटनच्या काळात इ.स.१८७७ मध्ये राणी व्हिक्टोरियाच्या सन्मानार्थ ....येथे एक भव्य-दिव्य दरबार भरविण्यात आला.

अ) कलकत्ता ब) मुंबई क) आग्रा ड) दिल्ली

२) लॉर्ड लिटनच्या काळात इ.स.१८७८ मध्ये कोणता कायदा पास झाला नाही?

अ) देशी भाषिक वृत्तपत्र कायदा (व्हर्नाक्यूलर प्रेस ॲक्ट)

ब) शस्त्र संबंधी कायदा

क) स्टॅटचुटरी सिव्हिल सर्व्हिस कायदा

ड) सहकारी पतपेढी कायदा

३) देशी भा ाक वृत्तपत्र कायदा (व्हर्नाक्यूलर प्रेस ॲक्ट)पास झाला.

अ) इ. स. १८७८ ब) इ.स. १८७९ क) इ.स. १८८० ड) इ.स.१८८१

४) लॉर्ड लिटनने ास्त्रसंबधी कायदा पास केला.

अ) इ.स. १८७७ ब) इ.स १८७८ क) इ.स. १८७९ ड) इ.स. १८८०

५) इ.स. १८७९ मध्ये पास करण्यात आलेला कायदा ....

अ) स्थानिक स्वराज्य कायदा ब) देशी भा ाक वृत्तपत्र कायदा

क) स्टॅटचुटरी सिव्हिल सर्व्हिस कायदा ड) फॅक्टरी ॲक्ट

६) लॉर्ड लिटनने आर्थिक क्षेत्रात ....केले

अ) विकेंद्रीकरण ब) केंद्रीकरण क) दोन्ही बरोबर ड) दोन्ही चूक

७) देशातील मिठाच्या उत्पादनाचा सर्व अधिकार केंद्र सरकारच्या हातात आल्यावर याने संपूर्ण देशात एकसारखा मीठावर कर लावला.............

अ) लॉर्ड लिटन ब) लॉर्ड रिपन क) लॉर्ड डलहौसी ड) लॉर्ड कर्झन

८) भारतीय प्रिव्ही कौसिलची स्थापना .... याच्या काळात झाली.

अ) लॉर्ड डलहौसी ब) लॉर्ड लिटन क) लॉर्ड रिपन ड) लॉर्ड कर्झन

प्रकरण ११.

१) लॉर्ड रिपनच्या कारकीर्दीत फॅक्टरी ॲक्ट पास झाला ....

अ) इ.स. १८८० ब) इ.स १८८१ क) इ.स. १८८२ ड) इ.स. १८८३

२) लॉर्ड रिपनने वृत्तपत्रांना पुनश्च स्वातंत्र्य बहाल केले. ....

अ) इ.स. १८७९ ब) इ.स. १८८० क) इ.स. १८८१ ड) इ.स. १८८२

३) लॉर्ड रिपनने स्थानिक स्वराज्य कायदा पास केला. ....

अ) इ.स. १८८२ ब) इ.स. १८८३ क) इ.स. १८८४ ड) इ.स. १८८५

४) इ.स १८८२ मध्ये .... या कमिशनची स्थापना झाली.

अ) वुडस् कमिशन ब) स्ट्रॅची कमिशन क) हंटर कमिशन ड) ॲन्ड्रयू फ्रेझर कमिशन

५) इ.स.१८८३ मध्ये लॉर्ड रिपनला .... या बिलावरून ॲंग्लो इंडियनांकडून अतिशय विरोध झाला. अखेर त्याला त्यात काही सुधारणा कराव्या लागल्या. त्यानंतर ते पास झाले. ....

अ) इलबर्ट बील ब) स्थानिक स्वराज्य बील क) मुलकी सेवा संबधित बील ड) ास्त्रबंदी

६) लॉर्ड रिपनने मीठा वरील कर .... केला.

अ) कर कमी केला ब) कर वाढविला क) कर पूर्ण:त काढून टाकला ड) सर्व पर्याय चूक आहेत

७) लॉर्ड रिपनने आर्थिक क्षेत्रात .... धोरण राबविले.

अ) केद्रीकरणाचे धोरण, ब) विकेंद्रीकरणाचे धोरण क)दोन्ही पर्याय बरोबर आहेत ड) दोन्ही पर्याय चूक आहेत

८) लॉर्ड रिपनच्या काळापासून केंद्र सरकार दु काळ निवारण्यासाठी ....वेगळे ठेवू लागले.

अ) १० लाख रू. ब) १५ लाख रु क) २० लाख रु ड) २५ लाख रू.

९) लॉर्ड रिपनच्या काळात शिक्षण वि ायक अध्ययन करण्यासाठी ....हे कमिशन आले.

अ) वुडस् कमिशन ब) हंटर कमिशन क) स्ट्रॅची कमिशन ड) ॲन्ड्रयू फ्रेझर कमिशन

१०) .... या कमिशनने प्राथमिक शिक्षणावर भर दिला.

अ) स्ट्रॅची कमिशन ब) वुडस् कमिशन क) हंटर कमिशन ड) सर टॉमस रॅले कमिशन

प्रकरण १२.

१) २९ जाने. १७८० रोजी भारतातील पहिले वृत्तपत्र याने काढले.

अ) जेम्स बकिंग हॅम ब) हिकी क) विल्यम बोल्ट ड) राजा राममोहन रॉय

२) भारतातील पहिले वृत्तपत्र या नावाने प्रसिद्ध आहे.

अ) कलकत्ता जर्नल ब) समाचार दर्पण क) बेंगाल (हिकीज) गॅझेट ड) संवाद कौमुदी

३) ख्रिश्चन धर्माचा प्रसार करणारे पहिले साप्ताहिक २३ मे १८१८ रोजी प्रसिद्ध झाले.

अ) संवाद कौमुदी ब) समाचार चंद्रिका क) सोमप्रकाश ड) समाचार दर्पण

४) १८५१ मध्ये दादाभाई नौरोजींनी सुरू केलेले वृत्तपत्र -

अ) समाचार दर्पण ब) सोमप्रकाश क) रास्त गोफ्तार ड) समाचार चंद्रिका

५) ईश्वरचंद्र विद्यासागर यांनी १८५८ मध्ये सुरू केलेले वृत्तपत्र

अ) रास्त गोफ्तार ब) इंदुप्रकाश क) ज्ञानप्रकाश ड) ोमप्रकाश

६) बाळशास्त्री जांभेकरांनी 'दर्पण' वृत्तपत्र सुरू केले.

अ) इ.स १८३२ ब) इ.स. १८३३ क) इ.स. १८३४ ड) इ.स. १८३५

७) आद्यक्रांतीकारक होत-

अ) उमाजी नाईक ब) लहुजी राघू साळवे उर्फ लहुजी वस्ताद

क) चाफेकर बंधू ड) वासुदेव बळवंत फडके